

“Vroeger verheugde ik me op mijn jaarlijkse voorraadje honing van eigen erf. Maar dat heb ik allang niet meer. Wij gebruiken veel te massaal medicijnen”

Elizabeth Kantushabe, boerin in Oeganda

Fryslân

Hallum Burgumer rijdt met auto in de sloot

Hallum | Een 31-jarige man uit automobilist uit Burgum is zaterdagavond bij de Vijfhuisterdijk bij Hallum door onbekende oorzaak in de sloot terechtgekomen. De man raakte gewond aan zijn been. Zijn negentienjarige passagiere uit Oudwoude bleef ongedeerd. Er was geen alcohol in het spel.

Franeker Samenloop voor Hoop haalt 65.000 euro op

Franeker | De Samenloop voor Hoop in Franeker heeft 65.000 euro opgeleverd voor KWF Kankerbestrijding. Bij het evenement dat op 26 en 27 juni werd gehouden, werd hardgelopen, maar waren de optredens, workshops, ceremonies en het delen van ervaringen eromheen net zo belangrijk.

Indringers Inbraakpoging bij supermarkt Franeker

Franeker | In de supermarkt aan de Julianastraat in Franeker is afgelopen week ingebroken. Toen de agenten arriveerden, bleek dat de winkel deur was opengebroken. De indringers hebben niets meegenomen, maar hebben wel de rolluiken van de kast met medicijnen en rookwaar vernield.

Trambaan Fietsendieven gepakt dankzij getuige

Heerenveen | Dankzij een alerte getuige kon de politie gisterochtend twee fietsendieven oppakken. Een achttienjarige inwoner van Gorredijk en een vijftienjarige jongen uit Beetsterzwaag hadden op de Trambaan een fiets gestolen. Het duo werd op de K.R. Poststraat van straat geplukt.

Verduistering Viertal brengt huurauto niet terug

Wolvega | Vier mannen zijn gisteren opgepakt voor verduistering. Drie mannen van twintig, 21 en 25 uit Leeuwarden en een 25-jarige zonder vast adres hadden de auto gehuurd, maar hadden het voertuig niet op de afgesproken datum teruggebracht. Surveillerende agenten spotten de auto in Wolvega.

Hoe krijgen we de bijen en kevers terug?

Reportage

Ria Kraa

Ze moeten goed kijken om het verschil te zien: wat is nou de Holstein Friesian (HF) en wat is nu de Fries-Hollandse (FH) koe? Boerin Elizabeth Kantushabe en boer Dick Bujingo uit Oeganda zijn een week op werkbezoek in Fryslân: ze zoeken naar manieren om de biodiversiteit op hun bedrijven terug te brengen. Elizabeth heeft vijftig Ankole-koeien, een inlands ras met een donkerbruine vacht en armlange hoorns. Dick Bujingo houdt ongeveer honderd Holstein Friesians en wordt in eigen land gezien als voortrekker op het gebied van moderne landbouw. Maar allebei hebben ze het leven op hun erf zien verdwijnen: geen insecten, geen vlinders, geen bijen, geen mestkevers meer. Komt door de vele antibiotica die ze de dieren toedienen en de insecticide waarmee ze hen besproeien tegen onder meer tekenbeten.

„Vroeger verheugde ik me op mijn jaarlijkse voorraadje honing van eigen erf. Maar dat heb ik allang niet meer”, zegt Elizabeth. „Wij gebruiken veel te massaal medicijnen, vaak zonder de gebruiksaanwijzing te lezen of te begrijpen.” De laatste jaren is het besef gegroeid dat dit op termijn desastreus is voor

mens, dier en natuur – en bovendien wordt de kortetermijnpbrengst ook snel minder: een groot deel van de winst gaat op aan dure medicijnen.

Maar hoe verander je je bedrijfsvoering? „We willen biodiversiteit terug op onze bedrijven. Maar we kunnen niet zomaar stoppen met wat we doen”, zegt Elizabeth. Dus

zoeken ze naar manieren om bij te draaien.

Eerder waren ze in het kader van hetzelfde Oxfam-project op bezoek in India, waar ze zagen hoeveel alternatieve methoden (kruiden) er zijn om vee gezond te houden. Hier in Fryslân willen ze vooral van collega-boeren horen wat er mogelijk is op het gebied van veefokkerij.

Ze zijn bijvoorbeeld op bezoek geweest bij Sjoerd Miedema in Haskerdijken, die zijn Holsteiners kruiste met blaarkoppen omdat die beter geschikt zijn voor drassig land – hij wil een hoger waterpeil ten gunste van weidevogels. Nu zijn ze bij Klaas Osinga in Oudega (SWF) die naast Holsteiners Fries-Hollandse koeien heeft en ook kruisingen

tussen beide. De HF-dieren zijn hoger, smaller en schonkiger: duidelijk gericht op melkproductie. Het HF-vee is ronder, zit beter in het vlees, geeft minder melk maar gaat langer mee en levert daarna bij de slachter meer op.

Je kunt best jezelf minder afhankelijk maken van spermaleveranciers en zelf fokken zodat je op den duur sterker, gezonder vee krijgt dat resistenter is tegen ziekten en minder medicijnen nodig heeft, houdt hij zijn Afrikaanse gasten voor. Wel een kwestie van goed de gegevens van je vee registreren. Hij laat registratieboekjes zien van zijn grootvader uit 1919, waarin zorgvuldig van elke koe de naam, de melkproductie, het vetgehalte daarin en nog veel meer staan opgeschreven, met vulpen in keurig schuin handschrift. Elizabeth slaat de hand voor de mond. „Jullie registreerden een eeuw geleden al meer van jullie koeien dan wij vandaag van onze baby's!”

Terstond biedt Wytze Nauta van de stichting Biologische Veeverbetering zijn diensten aan: begin gewoon met je melkproductie op te schrijven, elke dag, van elke koe, zegt hij tegen Elizabeth en Dick. Hij bezocht hen in maart op hun bedrijven in Oeganda en zag daar hoe veel er op eenvoudige wijze verbeterd kan worden. „Stuur ze die gegevens toe en we gaan ermee aan de slag.” De Oegandese boeren hebben er wel oren naar.

Dick en Elizabeth uit Oeganda op bezoek bij boer Klaas Osinga. Foto: Simon Bleeker

Deelnemers Color Run krijgen de verf er niet af

Regen zorgt dat verfpoeeder zich hecht aan huid en haar

Sippie Miedema

Leeuwarden | Groen, roze, blauw, en geel: de deelnemers van de Color Run in Leeuwarden van gisteren staan er gekleurd op. Op social media regent het klachten over deelnemers die de kleurstof niet uit het haar krijgen.

„Kan ik mijn kappersrekening bij jullie inleveren? Mijn haar heeft alle kleuren van de regenboog en ik moet

toch wel enigszins representatief op m'n werk verschijnen!” schrijft Baukje Kooistra op Facebook. Ilse Dijkstra meldt: ‘Enig idee wat we hier aan kunnen doen? Heb mijn haar altijd al willen verven maar blauw met groen?’ Jeanet Hellingat: ‘Dat ik groen en rood moet verschijnen op mijn werk vind ik ook nog wel daar aan toe. Dat mijn dure Hilfiger-bril groen rood en roze gekleurd is, vind ik echt wel minder.’

De organisatie Color Sensation denkt dat de problemen zijn ontstaan door de regen. „Normaal gesproken spoel je de kleurstof er na

Dat mijn dure Hilfiger-bril groen rood en roze gekleurd is, vind ik echt wel minder

het douchen zo af. Maar als het tijdens de run heeft geregend, heeft de kleurstof tijd om in de poriën of in de haarvezels te trekken”, aldus woordvoerder Bastiaan Hilbrands.

Hij heeft al met de leverancier gesproken over het probleem. Want ook tijdens na de run in Bolsward afgelopen donderdag waren er klachten. „We vinden het erg vervelend.” Hilbrands denkt dat de kleurstof er binnen een paar dagen afslijt, zo niet, dan zal hij kijken naar een schadevergoeding. „Maar dure schoenen of zo vergoeden we niet. We waarschuwen namelijk van te voren wel om vooral oude kleren te dragen.”

De kleurenpoeders komen uit India en bestaan uit maïsmeel en biologische pigmenten. „Het kan natuurlijk ook zo zijn dat er iets te veel pig-

ment in is gegaan per ongeluk. Zo veel klachten als dit keer hebben we nog nooit gehad.”

Marcel Stuurhaan uit Leeuwarden is boos. „Mijn dochter ziet eruit als een kleurenpotlood.” Het T-shirt dat ze na afloop in de badkamer neerlegde, gaf af op de vloer. „Ik heb van mijn werk duur, industrieel schoonmaakmiddel gebruikt. Dat werkte, maar dat kan ik natuurlijk niet op mijn dochter smeren. Het is hartstikke chemisch.” Het excuus dat het regende tijdens de loop, vindt Stuurhaan maar wat slap. „De regen was voorspeld, daar kun je op inspelen.”